

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2021-2025

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2021-2025 în fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva” este elaborat de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului în colaborare cu Agenția „Moldsilva” (prin Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Actualmente la nivel regional și local se simte nevoia de abordare a unor acțiuni specifice domeniului de silvicultură, ținând seama de gama largă de condiții naturale și economice a pădurilor, fapt stabilit de Strategia Forestieră pentru Uniunea Europeană și în conformitate cu Rezoluția Consiliului Europei din 15 decembrie 1998.

Data fiind importanța ecologică deosebită pe care o au pădurile țării, constituind o veritabilă carcasă ecologică, lucrările silvotecnice, în special tratamentele aplicate pentru regenerarea, conservarea și reconstrucția ecologică, capătă un rol deosebit, fiind menite să asigure funcționalitatea generală a ecosistemelor forestiere și îndeplinirea de către acestea, în condiții optime, a funcțiilor de protecție atribuite.

Creșterea suprafețelor cu păduri tinere, compuse din specii autohtone, rezistă ^{erle} calamităților naturale și adaptate la schimbările climatice, contribuie la îndeplinirea obiectivelor globale de mediu cu privire la reducerea emisiilor de CO₂ și la creșterea gradului de utilizare a surselor de energie regenerabilă.

De fapt, prin aplicarea tratamentelor silvice se urmărește nu atât recoltarea de masă lemnoasă, care este un produs implicit, cât înlocuirea unor arborete degradate, derivate, îmbătrânite, cu consistență scăzută, supuse unor fenomene de uscare în masă etc., care reprezintă o stabilitate ecosistemică inferioară, iar în consecință au un potențial bioregenerativ natural nesatisfăcător, acestea fiind substituite cu arborete tinere, naturale și valoroase.

Astfel, devin evidente obiectivele prioritare ale proiectului, care vizează în primul rând beneficii pentru regenerarea, conservarea și reconstrucția ecologică a pădurilor.

De menționat, că în contul posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale, sunt planificate lucrări deosebit de importante, precum: tăieri de regenerare a arboretelor care au atins vârsta exploatabilității de protecție/regenerare, lucrări speciale de conservare a arboretelor cu funcții deosebite de protecție și de reconstrucție ecologică a unor arborete necorespunzătoare structural și/sau funcțional din cauza afectării de către factorii naturali sau antropici.

De asemenea, accentul va fi pus pe lucrări selective cu regenerare din semințe sub masiv, iar tăierile rase vor viza aproape în totalitate arborete din specii repede crescătoare a căror gospodărire în crâng este justificată, conform normelor tehnice în vigoare.

În cadrul ședințelor conferințelor de amenajare a pădurilor, la care au participat reprezentanții institutelor științifice de profil și savanți în domeniile biologice și silvice, au constatat că, volumele de tăieri de produse principale (tratamente, care asigură regenerarea arboretelor), efectuate în prezent, nu sunt suficiente pentru a ameliora starea actuală a pădurilor degradate, astfel au expus prompta sa susținere pentru activitățile de recoltare a masei lemnoase, stabilite conform cerințelor legislației forestiere și de mediu.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul actului normativ nu prevede transpunerea cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul stabilește posibilitatea de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2021-2025 în fondul forestier gestionat de Agenția „Moldsilva”, conform anexei.

Structura proiectului conține două dispoziții de conținut necesare reglementării în fond a raporturilor subiecților principali (Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și Agenția „Moldsilva”), implicați în stabilirea (determinarea volumului) și realizarea obiectivului principal al proiectului de act normativ.

Conform pct. 2 din proiect, Agenția „Moldsilva” va asigura respectarea limitelor volumului posibilității de recoltare a masei lemnoase stabilit pentru fiecare entitate silvică teritorială.

Concomitent, a doua dispoziție din pct. 2, expune modul și informația necesară publicării de către Agenția „Moldsilva” ca urmare a lucrărilor de exploatare silvică. În acest sens, se va garanta transparența autorității publice, accesul liber a publicului interesat la informațiile veridice privitoare la starea mediului natural (art. 37 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova), și respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este Parte (Convenția privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, adoptată la Aarhus (Danemarca), 1998, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 346-XIV din 7 aprilie 1999).

Garantarea respectării limitelor și aprecierea reușitei procesului de aplicare a tratamentelor silvice în limita volumului stabilit în proiect, precum și coordonarea lucrărilor pentru fiecare an în perioada 2021-2025, a condus la stabilirea dreptului de supraveghere prin mecanismele și modalitățile expuse în pct. 3 din proiect de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului cu alte autorități (subiecți) care au fost responsabile la etapa de stabilire a amenajamentului silvic (Agenția „Moldsilva”, Academia de Științe a Moldovei).

Totodată, luând în considerație înființarea Agenției de Mediu – autoritatea publică cu competențe de eliberare a actelor permissive de mediu (autorizația de tăiere a vegetației forestiere), se consideră oportună implicarea reprezentanților pentru coordonarea lucrărilor și concretizarea volumelor necesare autorizării tăierilor principale pentru viitor, care se stabilesc de comun, în baza examinării în teritoriu a reușitei procesului de regenerare în stațiunile supuse anterior reconstrucției ecologice.

Necesitatea intrării în vigoare a proiectului de hotărâre de Guvern se justifică prin circumstanțe obiective și anume:

- prin faptul că se necesită cât mai urgentă a verificării în teren a reușitei procesului de aplicare anterioară a tratamentelor silvice, ca urmare a unui an secetos care a avut impact și asupra vegetației forestiere, pentru care este necesară demararea lucrărilor de reconstrucție, condusă a regenerărilor anterioare și alte tratamente silvice pentru preîntâmpinarea efectelor negative inițiate în fondul forestier de stat (uscături, dăunători, alte degenerări);

- prin necesitatea intervenției prin aplicarea tratamentelor silvice în perioada de iarnă (nevegetativă) și obținerea în ordine stabilită a autorizațiilor de la Agenția de Mediu pentru fiecare stațiune pasibilă de intervenție în volumul verificat, concretizat și a lucrărilor coordonate în baza amenajamentelor silvice;

- prin faptul că finalitățile urmărite de proiect vor asigura protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului din Constituția Republicii Moldova (art.36 și art.37 - „Dreptul la ocrotirea sănătății și la un mediu înconjurător sănătos”).

În anexă la proiectul hotărârii de Guvern, datele au fost expuse au fost estimate pe parcursul ultimilor doi ani, în baza limitelor normativelor tehnice silvice, a documentației amenajamentelor silvice, inventarierii și cercetărilor științifice speciale pentru determinarea vârstei exploatabilității și a ciclului de producție forestieră.

Amenajamentul silvic include un sistem de măsuri pentru asigurarea gospodăririi raționale a terenurilor din fondul forestier și realizării folosințelor silvice, regenerarea eficientă, paza și protecția pădurilor, promovarea unei politici tehnico-științifice unice, bazate pe concepția de dezvoltare durabilă a pădurilor și silviculturii.

Amenajarea pădurilor se efectuează de către autoritatea silvică centrală, conform unui sistem unic, o dată la 10 ani.

Stabilirea terenurilor din fondul forestier, care necesită efectuarea tăierilor de îngrijire, de igienă, de reconstrucție, a măsurilor de regenerare, împădurire, ameliorare, pază și protecție a pădurilor și a altor măsuri, precum și determinarea ordinii și modalităților de executare a lor sunt cerințe de bază a amenajamentului silvic stabilite în art. 72 lit. d) din Codul silvic nr.887/1996.

Rezultatele amenajamentelor silvice sânt examinate în cadrul mai multor ședințe a Conferinței a II-a de Amenajare, organizate pentru fiecărei entitate silvică subordonată Agenției „Moldsilva”, la care participă, de rând cu specialiștii Agenției „Moldsilva”, reprezentanții de la Institutul de Amenajări și Cercetări Silvice (ICAS), Ministerului Agriculturii Dezvoltării Regionale și Mediului, Academia de Știință a Moldovei, Grădina Botanică Națională (Institut) „Alexandru Ciubotaru”, Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC), alt public interesat, etc. Astfel, conform datelor amenajamentelor silvice, este stabilit volumul de recoltare a masei lemnoase, din însumarea posibilității calculate pe fiecare unitate de producție, iar conform normelor tehnice, sunt efectuate după caz studii de prelungire a valabilității planurilor de lucrări.

Mărimea posibilității cincinale (2021-2025) stabilită în prezenta hotărîre, a constituit 1601,5 mii m³, ori circa 320,3 mii m³/an.

Este important de menționat că, posibilitatea propusă spre aprobare, este esențial micșorată, față de calculele efectuate de amenajamentele silvice și în comparație cu perioada anterioară de 5 ani (Hotărîrea Guvernului nr.890/2015 cu privire la aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru 2016-2020), volumul este mai mic cu 279,5 mii m³ cu 55,9 mii m³/an, sau cu 15 %.

În contul posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale, sunt planificate lucrări deosebit de importante, precum: tăieri de regenerare a arboretelor care au atins vârsta exploatabilității de protecție/regenerare, lucrări speciale de conservare a arboretelor cu funcții deosebite de protecție și de reconstrucție ecologică a unor arborete necorespunzătoare structural și/sau funcțional din cauza afectării de către factorii naturali sau antropici. De asemenea, accentul va fi pus pe lucrări selective cu regenerare din sămînță sub masiv, iar tăierile rase vor viza aproape în totalitate arborete din specii rapid crescătoare, a căror gospodărire în crâng este justificată, conform normelor tehnice silvice în vigoare.

Sectoarele fondului forestier, care cad sub incidența tăierilor, sunt compuse din: arborete bătrîne de salcîm - 43 %, frasin - 13 %, carpen, ulm, arțar și alte diverse tari - 13 %, plop, salcie, diverse moi și diverse rășinoase - 13 % și evercinee (stejar) circa 18 %. Arboretele de stejar sunt bătrîne, degradate, afectate de fenomene anormale de uscare în masă, fiind în curs de regenerare (naturală din sămînță sub masiv sau artificială, adică semănături directe sub masiv cu specii de bază - evercinee). De asemenea, este necesar de menționat că posibilitatea calculată constituie 27,1 % din creșterea medie anuală înregistrată pe fondul forestier subordonat, care constituie 1182,5 mii m³/an.

Din cauza parametrilor structurali și calitativi neconformi, arboretele bătrîne și degradate, asigură absorbiția dioxidului de carbon cu circa 30-40% mai puțin (în dependență de specii), comparativ cu arboretele tinere cu caracteristici cantitative și calitative normale. Capacitatea medie anuală cumulativă de absorbiție a dioxidului de carbon a pădurilor din Republica Moldova constituie circa 2300 Gg, iar substituirea neîntârziată a arboretelor respective va spori cu 7-10% capacitatea respectivă. Aceasta se înscrie în angajamentele internaționale ale Republicii Moldova privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, inclusiv consolidarea capacităților naționale de absorbiție a acestora.

Toate suprafețele exploatate vor fi cuprinse cu lucrări de regenerare, astfel nu se va reduce suprafața pădurilor, ci dimpotrivă, se va îmbunătăți starea generală a arboretelor, prin plantarea pădurilor tinere, cu specii autohtone, rezistente la: factorii ecologici negativi, precum poluarea aerului, apei, solului etc.; la schimbările climatice și calamitățile naturale (secetă, inundații); la invazia bolilor și vătămătorilor etc., alte activități umane ne-sustenabile, care pot influența direct sau indirect starea arboretelor forestiere (activități ale industriei, agriculturii etc.).

Pentru atingerea scopului în soluționarea problemelor menționate, este necesar de asigurat fondul forestier existent și pădurile nou create cu material forestier de reproducere de calitate înaltă, conforme standardelor UE prin plantarea celor autohtone rezistente condițiilor staționare și geografice ale țării.

În acest sens, pentru eficientizarea procesului de folosire a resurselor forestiere, Agenția „Moldsilva” va implementa un mecanism care ține de managementul stocurilor de producție lemnoasă. Recoltarea masei lemnoase va fi realizată doar în sectoarele de producție, unde stocurile de masă lemnoasă constituie sub 10% din volumul preconizat recoltării în următoarea perioadă de evidență (trimestru).

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prevederilor proiectului hotărârii de Guvern, nu necesită alocarea resurselor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

Totodată, urmare a efectuării lucrărilor de regenerare, de conservare și de reconstrucție ecologică, anual se va recolta 320,3 mii m³ masă lemnoasă, din care lemnul de foc va constitui circa 265,9 mii m³, care va fi livrat populației, spitalelor, grădinițelor, școlilor etc., pentru încălzirea în perioada rece a anului și circa 21,3 mii m³ lemn de lucru, iar restul cca 33,1 mii m³ vor constitui nuielele, nuieleușele și crăcile.

În scopul sporirii eficienței economice a lucrărilor silvotehnice și corelării, în limite raționale, a volumului acestora cu necesitățile comunităților locale ce țin de aprovizionarea cu lemn, în vederea satisfacerii la un nivel superior a cererii de produse și servicii ale pădurii, pentru fundamentarea propunerilor ce țin de aprobarea posibilității de recoltare prin tăieri de produse principale în fondul forestier subordonat pentru perioada anilor 2021 – 2025, entitățile silvice subordonate Agenției „Moldsilva”, de comun cu administrațiile publice locale de nivelul I și II, în perioada mai – iunie a.c. au efectuat estimări ale volumului de lemn necesar comunităților locale în zona sa de activitate.

În rezultatul acestor estimări, necesarul de masă lemnoasă anual pentru populație este de circa 1800,0 mii m³. Astfel, volumul de masă lemnoasă recoltat în urma lucrărilor silvotehnice aplicate în fondul forestier proprietate publică a statului, gestionat de Agenția „Moldsilva” acoperă necesarul de masă lemnoasă pentru populație în proporție de doar circa 17,7 %.

Proiectul hotărârii nu reglementează activitatea de întreprinzător, nu conține reglementări cu impact asupra bugetului public național sau a unor componente din cadrul acestuia și nu prevede reorganizări și reforme structurale sau instituționale ale autorităților ori ale instituțiilor publice - prin urmare, proiectul nu cade sub incidența Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.23/2019.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea posibilității de recoltare a masei lemnoase în procesul tăierilor de produse principale pentru perioada 2021-2025 în pădurile gestionate de Agenția „Moldsilva” este elaborat în temeiul art. 8 și art. 34 din Codul silvic nr. 887/1996.

Cerințele de autorizare anuală a activităților de recoltare a masei lemnoase în procesul de tăiere/colectare a vegetației forestiere, sunt stabilite în art. 26 al Legii regnului vegetal nr. 239/2007 și de Regulamentul cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.27/2004.

Totodată, prevederile actului normativ sunt conforme cerințelor stabilite de proiectul legii cu privire la producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier de reproducere (număr unic 460/MADRM/2020), elaborat prin asumarea angajamentelor țării, stabilite în Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană (art. 181, Secțiunea 6 „Domeniul fitosanitar”, Capitolul 4 „Măsurile sanitare și fitosanitare”, Titlul V „Comerț și aspecte legate de comerț”, precum și din Anexa XXIV-B „Lista SPS”), prin transpunerea parțială a prevederilor Directivei 1999/105/CE a Consiliului European din 22 decembrie 1999 privind comercializarea materialului forestier de reproducere și alte 5 Regulamente/ Decizii/Recomandări ale Consiliului și Comisiei Europene. Scopul proiectului legii fiind crearea pădurilor sau îmbunătățirea calității arboretelor existente în fondul forestier, care în prezent este examinat în cadrul Comisiilor permanente ale Parlamentului Republicii Moldova.

Măsurile de control asupra lucrărilor de exploatare a masei lemnoase și privind trasabilitatea lemnului, sunt stabilite în proiectul Codului silvic (nr. 610/MADRM/2019), care urmează în timpul apropiat să fie prezentat Guvernului pentru aprobare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și art. 32 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 177 din Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, în data de 14.09.2020, pe pagina web oficială al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (<https://madr.gov.md/>), la secțiunea - „Transparența decizională”, a fost asigurată plasarea anunțului privind inițiativa de elaborare a proiectului.

Menționăm că, la etapa de inițiere a elaborării actului normativ, în baza anunțurilor publicate pe pagina web oficială a Agenției „Moldsilva” – secțiunea „Comunicare” - „Evenimente”, în data de 08 septembrie 2020, au fost organizate consultările publice pe data de 11 septembrie 2020. La ședință au fost invitați pentru participare reprezentanți ai societății civile, ONG-lor și mas-media. Procesul verbal și lista participanților la ședința de consultare publică, se anexează.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupției, în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii integrității nr. 82/2017.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul NU cade sub incidența expertizei de compatibilitate, în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice, în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

11. Constatările altor expertize

Proiectul NU cade sub incidența altor expertize, în condițiile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Ministru

Ion PERJU